

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Батанова Людмила Олександрівна СТАН МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	240
Іванченко Едуард Пилипович ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ МИТНОГО ДЕКЛАРУВАННЯ ТОВАРІВ	241
Івасюк Ігор Георгійович ДЕЯКІ ЗАХОДИ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	244
Коваль Наталія Олексіївна ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЕКСПОРТНОГО КОНТРОЛЮ	246
Козарійчук Дмитро Васильович ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	248
Панчук Анна Олександрівна ЩОДО ЗМІНИ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПОРТАМИ В УКРАЇНІ	249
Плохута Євгеній Петрович ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ У МИТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	252
Сергєєв Юрій Володимирович БЕЗПЕКА В ЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ ТА РОЗВИТОК СТРАТЕГІЇ: НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА США	254
Назарко Артем Аркадійович ПОСТ-МИТНИЙ КОНТРОЛЬ У РОЗУМІННІ СТАТТІ 337 ¹ МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	255
Омельченко Андрій Іванович РЕЖИМ ПІДВОДНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО БАЗИСУ.....	258
Рудик Марко Романович КОНТРОЛЬ СУДЕН ДЕРЖАВОЮ ПОРТУ У СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ СУБСТАНДАРТНОМУ СУДНОПЛАВСТВУ	260

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

Бакаянова Нана Мезенівна ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ АДВОКАТІВ В АСПЕКТІ ПРАВА НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАННЯ	262
Косюта Михайло Васильович УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ЗГІДНО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	265
Кісліцина Ірина Олександрівна ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ АДВОКАТАМИ ЕТИЧНИХ НОРМ ПРИ ВЕДЕННІ ОНЛАЙН-БЛОГІВ.....	267
Ковальчук Інна Сергіївна ПРАВОЗАХИСНА РОЛЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У ВОЄННИЙ ЧАС	269
Кравченко Марина Олександрівна ПОРУШЕННЯ СУДДЕЮ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	271
Кубаєнко Андрій Володимирович МОДЕЛІ ТА ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	273
Свида Олексій Георгійович ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПЛЕНУМУ ВЕРХОВНОГО СУДУ.....	275
Храпенко Олена Олегівна ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В АДВОКАТУРІ.....	277
Курганський Олександр Валерійович ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ПРОКУРАТУР В УКРАЇНІ В СУЧАСНИЙ ПЕРІОД	279
Нестерчук Лілія Петрівна ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	281
Зубрицький Олександр Олександрович ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	283
Мозгальов Віктор Юрійович ТРАНСФОРМАЦІЯ КУЛЬТУРИ ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ ...	286
Полетило Павло Сергійович МОДЕЛЬ СПРАВЕДЛИВОГО ПРАВОСУДДЯ (ВИПАДОК, КОЛИ СВІДОК ОБВИНУВАЧЕННЯ ВІДСУТНІЙ В СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ)	288
Хлистік Мирослава Андріївна ПРИМИРЕННЯ СТОРІН СПОРУ ШЛЯХОМ МЕДІАЦІЇ ПІД ЧАС СУДОВОГО ПРОЦЕСУ.....	291

об'єктивного розслідування, доручення розслідування більш компетентному і досвідченому слідчому у зв'язку зі складністю розслідування. Оформлення такого доручення іншому слідчому повинно відбуватися в письмовій формі із зазначенням мотивів рішення прокурора.

Прокурор здійснює також інші повноваження, передбачені КПК, затверджує деякі постанови слідчого, дає згоди на проведення слідчих (розшукових) дій й інших процесуальних дій слідчого.

Прокурор, отримавши повідомлення, перевіряє законність затримання особи, яка розшукується компетентними органами іноземних держав, та негайно інформує прокуратуру області. За дорученням Офісу Генерального прокурора екстрадиційна перевірка здійснюється прокуратурою області.

На підставі п. 1 ч. 1 ст. 131-1 Конституції України «Про прокуратуру» прокурор підтримує публічне обвинувачення у судовому провадженні щодо кримінальних правопорушень, користуючись при цьому правами і виконуючи обов'язки, передбачені КПК України. При цьому він має право змінити обвинувачення, висунути додаткове обвинувачення у випадках та в порядку, передбачених законом.

При цьому, будучи стороною у процесі, він має рівні процесуальні права з іншими учасниками провадження.

Свої повноваження щодо заходів до усунення порушень закону, допущених судами при розгляді кримінальних проваджень, прокурор може реалізувати через відповідне рішення, подавши апеляційну, касаційну скаргу, заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р., прийнята на V сесії Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2–3. Ст. 12.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043
4. Малярєнко В. Т., Пилипчук П. П. Про межі судового контролю за додержанням прав і свобод людини в стадії попереднього розслідування кримінальної справи. *Вісник Верховного Суду України*. 2001. № 2. С. 39–43.
5. Прокурорський нагляд в Україні : підручник / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого ; за ред. Ю. М. Грошевого, І. Є. Марочкіна. Донецьк : Донеччина, 1997. 256 с.

Ключові слова: прокурор, нагляд прокурора, функції прокуратури, кримінальне переслідування, процесуальне керівництво, повноваження прокурора, досудове розслідування.

Keywords: prosecutor, prosecutor's supervision, functions of the prosecution service, criminal prosecution, procedural guidance, powers of the prosecutor, pre-trial investigation.

Кісліцина Ірина Олександрівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ АДВОКАТАМИ ЕТИЧНИХ НОРМ ПРИ ВЕДЕННІ ОНЛАЙН-БЛОГІВ

В сучасних реаліях соціальні мережі та онлайн-платформи стають все більш популярними засобами комунікації. Відображення професійних практик і принципів у віртуальному

середовищі може стати складнішим завданням через широкий доступ до інформації, різноманітність аудиторії та потенційні етичні порушення. Питання, пов'язані із дотриманням адвокатами етичних вимог при веденні онлайн-блогів, при веденні дискусій у соціальних мережах та рекламування професійної діяльності в мережах інтернет є актуальними, оскільки саме в цій сфері відбувається все більше порушень етичних норм та правил.

Популярність адвоката залежить від багатьох факторів: кількості клієнтів, якості надання правової допомоги, рекламування своїх професійних успіхів та розвитку особистого бренду. В той же час, існує багато випадків, коли адвокат є дійсно професіоналом, він сумлінно захищає права та інтереси своїх клієнтів, досягаючи запланованого результату, а кількість нових клієнтів не збільшується. Саме тому важливим є питання рекламування адвокатської діяльності. Рекламування можна здійснити різними способами, зокрема, шляхом розміщення інформації в соціальних мережах, участі в різноманітних телепрограмах, радіоефірах, ютуб-інтерв'ю та подкастах, шляхом ведення особистого блогу. Останніми роками все більш популярним серед адвокатів є ведення професійних сторінок у соціальних мереж Instagram та facebook, в яких адвокати діляться професійним досвідом, роз'яснюють норми законодавства, дають поради та коментують різні резонансні ситуації з точки зору чинного законодавства. Вказаний інструмент дозволяє розвивати особистий бренд, заробити повагу у професійному колі та залучити нових клієнтів через ведення дискусій, залучення великої кількості користувачів соціальної мережі до обговорення різних ситуацій.

Питання етики для адвокатів у сфері онлайн-блогів включає в себе ряд важливих аспектів, таких як збереження конфіденційності, відповідність законодавству про рекламу, уникнення конфлікту інтересів, а також представлення об'єктивної та коректної інформації. Дотримання Правил адвокатської етики [1] при веденні професійних блогів має велике значення для збереження довіри суспільства до правничої професії та підтримання її репутації.

В той же час, при рекламуванні своєї діяльності адвокати зустрічаються з певними складнощами та викликами, які доцільно проаналізувати та запропонувати шляхи їх вирішення.

В першу чергу, при веденні особистого онлайн-блогу адвокат повинен дбати про дотримання принципу конфіденційності. Так, при веденні блогу та розповіді про певні кейси у розмовних сторіз, записах відео, прямих ефірах наживо є ризик повідомити інформацію, яка дозволить ідентифікувати клієнта, що буде порушенням адвокатської таємниці (у випадку, якщо клієнт не надав згоди на розголошення певної інформації про себе та справу). Отже, досвідчені адвокати обов'язково отримують письмову згоду клієнта на розголошення інформації про успішну справу, перед тим, як опублікувати історію успіху у певній справі.

Наступним ризиком є допущення адвокатами у своїх блогах публічних висловів, що мають негативний характер, про інших адвокатів, про органи адвокатського самоврядування та державні органи. Відповідно до норм ст. 51 Правил адвокатської етики, адвокат повинен уникати стосовно інших адвокатів висловлювань, що принижують його честь та гідність, завдають шкоди його діловій репутації, нетактовних та принизливих висловів [1]. Отже, адвокату слід бути дуже обережним у своїх висловлюваннях та критиці своїх колег, оскільки є ризик порушення норм Правил адвокатської етики.

Крім того, адвокату слід бути обережним при обговорюванні резонансних тем, оскільки неможливо контролювати коментарі інших користувачів соціальних мереж та є ризик розпалювання ворожнечі, яка може вийти за межі мережі інтернет. Користувачі соціальних мереж, користуючись анонімністю, інколи агресивно висловлюють свої думки, використовуючи ненормативну лексику по відношенню до опонентів. Адвокату, на сторінці якого відбувається така дискусія, слід дуже обережно відповідати на подібні коментарі, ні в якому разі не реагувати на провокації, а бути максимально ввічливим та коректним. Оскільки у випадку спілкування з опонентами в агресивній манері та використанні образливих слів адвоката може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності.

Проблеми, що виникають при веденні адвокатами онлайн-блогів є типовими. В той же час, існують певні проблеми при притягненні адвокатів до дисциплінарної відповідальності

за допущені порушення норм Правил адвокатської етики при веденні онлайн-блогів. Так, в Узагальненні дисциплінарної практики кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури щодо дотримання адвокатами норм адвокатської етики при використанні мережі Інтернет, затвердженому Рішенням Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури № Х-020/2021 від 01.10.2021 року було звернуто увагу на необхідність підтвердження належності адвокату конкретного акаунту соціальної мережі на підставі даних Єдиного реєстру адвокатів України [2]. Отже, важливо, щоб онлайн-блоги не стали засобом боротьби із адвокатами-конкурентами шляхом ведення фейкових акаунтів, замаскованих під блог іншого адвоката.

Можна дійти висновку, що на сьогоднішній день створення та ведення професійного онлайн-блогу адвокатом в мережі Інтернет є популярним та ефективним інструментом для залучення нових клієнтів, просування правової експертизи у суспільстві та формування позитивної репутації у професійних колах. Проте, кожному адвокату необхідно дотримуватися етичних правил та рекомендацій, уникаючи необдуманих заяв та надмірно критичних висловлювань а також дбати про збереження адвокатської таємниці. Важливо також пам'ятати, що кожний адвокат несе відповідальність за власні висловлювання та дії, які можуть вплинути на інститут адвокатури загалом та престиж адвокатської професії.

Список використаних джерел

1. Правила адвокатської етики : затв. Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 2017 року 09.06.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#n417>
2. Узагальнення дисциплінарної практики кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури щодо дотримання адвокатами норм адвокатської етики при використанні мережі Інтернет : затв. рішенням ВКДКА № Х-020/2021 від 01.10.2021 р. URL: <https://vkdk.org/uzagalnennya-distsiplinarnoji-praktiki-kvalifikatsijno-distsiplinarnih-komisij-advokaturi-schodo-dotrimannya-advokatami-norm-advokatskoji-etiki-pri-vikoristanni-merezhi-internet/>

Ключові слова: адвокатура, адвокат, юрист, адвокатська етика, етика адвоката, етичні норми, онлайн-блог, етика в мережі інтернет, Правила адвокатської етики.

Keywords: advocacy, advocate, lawyer, advocacy ethics, ethics rules, ethics on the Internet, Rules of advocate's ethics.

Ковальчук Інна Сергіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПРАВОЗАХИСНА РОЛЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Система органів прокуратури завжди посідала особливе місце в правоохоронній системі нашої держави. Це було зумовлено тим, що на органи прокуратури покладалися особливі не-притаманні іншим правоохоронним органам функції та повноваження. За роки незалежності України органи прокуратури не одного разу піддавалися реформування. Це в свою чергу вплинуло на завдання та функції, які покладаються на органи прокуратури сьогодні. Відповідно до статті 131-1 Конституції України на органи прокуратури покладається наступні основоположні функції, а саме: підтримання публічного обвинувачення в суді; організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку; представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом.